

УДК 616-053.2-053.1-084-036.22

М. О. Ризничук
В. П. Пішак

Буковинський державний медичний
університет, м. Чернівці

ПОШИРЕНІСТЬ УРОДЖЕНИХ ВАД РОЗВИТКУ В ДІТЕЙ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Ключові слова: уроджені вади розвитку, діти, епідеміологічні показники.

Резюме. Вивчено епідеміологію уроджених вад розвитку в дітей Чернівецької області. Встановлено, що в загальній структурі УВР найчастіше трапляються множинні вади розвитку (1,08 %). На другому місці зареєстровано вади неklasифіковані в інших рубриках (0,65 %).

Вступ

Згідно з постановою ВООЗ завданнями щодо укріплення здоров'я людей особлива увага приділяється вивченню напрямків профілактики генетичних захворювань. У будь-якій віковій групі населення пріоритети в медичній сфері, що стосуються генетичної компоненти захворювань, залежать від частоти відповідних порушень, які завдають шкоди здоров'ю людей, можливостей профілактики та лікування, наявних ресурсів та інфраструктури системи охорони здоров'я [1,2].

Дослідження, що пов'язані з вивченням уроджених та спадкових хвороб, інтенсивно проводяться в багатьох країнах світу, а проблеми діагностики, лікування та профілактики таких захворювань вирішуються в межах національних та міжнародних програм.

Згідно даних Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України уроджена патологія серед новонароджених за останні 8 років у середньому становила 2,67 % і на сьогодні вона посідає чільне місце у структурі причин захворюваності, смертності та інвалідності дітей до першого року життя.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) питома вага уроджених вад розвитку (УВР) в перинатальній і ранній неонатальній смертності складає від 20 до 40 % [3,4]. Соціальна значущість проблем, пов'язаних із уродженою та спадковою патологією, потребує удосконалення профілактичних заходів, зокрема, медико-генетичного консультування, яке забезпечує доступну, своєчасну, кваліфіковану діагностику цих хвороб і можливість їх лікування та подальшої профілактики.

В останні роки проблема УВР набуває особливої актуальності, оскільки за умов зниження народжуваності простежується істотне зростання частоти уроджених аномалій [5]. УВР виходять на 1 місце у структурі дитячої захворюваності, інвалідності та смертності в розвинених країнах світу [6].

© М. О. Ризничук, В. П. Пішак, 2011

Сучасні досягнення генетики та медицини дозволяють своєчасно діагностувати, в тому числі і в пренатальному періоді, більшість УВР.

Мета дослідження

Вивчити епідеміологію уроджених вад розвитку у дітей Чернівецької області.

Матеріал і методи

Дослідження частоти УВР проводилося в Чернівецькій області на базі медико-генетичного центру (МГЦ) обласного діагностичного центру. Застосовано ретроспективний метод дослідження шляхом вивчення реєстраційних генетичних карт (ф. №149/о) затверджених наказом МОЗ України від 13.12.1999 р. за 2004-2008 рр. Група формувалася на популяційній основі, оскільки обліку підлягали лише ті, батьки яких постійно проживали у Чернівецькій області.

Нами також використовувалися звіти Чернівецького обласного діагностичного центру МОЗ України – форма №49-здоров. “Звіт про надання медико-генетичної допомоги”, затверджена наказом МОЗ України від 16.06.1993 р. №141; щорічні статистичні збірники (2004-2008 рр.); повідомлення про народження дитини (плоду) з уродженими вадами розвитку ф. 149-1/о-03.

Частота досліджуваної патології рахувалась як співвідношення зареєстрованих медико-генетичною службою випадків УВР впродовж даного періоду часу до числа народжених та помножена на 1000:

$$\begin{aligned} \text{Частота уроджених вад розвитку} &= \\ &= \frac{\text{уроджені вади розвитку (всього)}}{\text{кількість народжених}} * 1000 \end{aligned}$$

Оцінка середніх значень проводилася загальноприйнятими методами та стандартними методами біометрії з використанням Microsoft Excel 5.0. Різниця вважалася статистично значимою при $p < 0,05$.

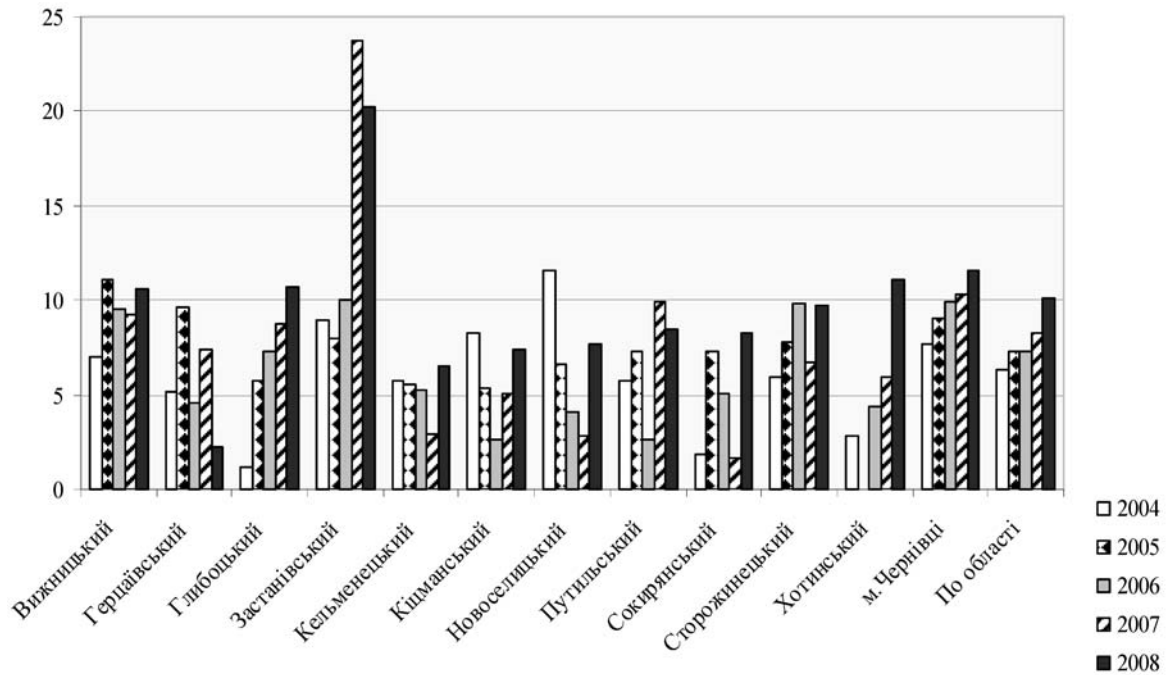

Рис. Частота уроджених вад розвитку в окремих районах Чернівецької області (%)

Таблиця

Структура уроджених вад розвитку в дітей Чернівецької області

Нозологія	2004		2005		2006		2007		2008	
	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
Множинні уроджені вади розвитку	9	0,92	14	1,41	18	1,76	10	0,99	11	0,10
Щілина піднебіння	0	0	1	0,10	0	0	0	0	0	0
Незарощення губи та/і піднебіння	1	0,10	0	0	1	0,10	2	0,21	4	0,36
Синдром Дауна	1	0,10	1	0,10	0	0	0	0	0	0
Гідроцефалія	6	0,61	9	0,91	9	0,88	6	0,59	4	0,36
Спинно-мозкова грижа	2	0,20	1	0,10	0	0	1	0,10	1	0,09
Агенезія і дизгенезія нирок	7	0,72	9	0,91	11	1,08	13	1,29	23	2,07
Редукційні вади кінцівок	0	0	3	0,30	2	0,20	4	0,40	4	0,36
Діафрагмальна грижа	1	0,10	2	0,20	1	0,10	1	0,10	1	0,09
Атрезія кишечника	1	0,10	0	0	0	0	3	0,30	3	0,27
Аненцефалія	9	0,92	4	0,40	6	0,59	6	0,59	8	0,72
Гастрошизис	6	0,61	5	0,50	3	0,29	3	0,30	5	0,45
Омфалоцеле	1	0,10	0	0	1	0,10	0	0	2	0,18
Енцефалоцеле	2	0,20	1	0,10	1	0,10	2	0,20	4	0,36
Транспозиція магістральних судин	1	0,10	1	0,10	2	0,20		0	3	0,27
Гіпоплазія лівого серця	2	0,20	0	0	2	0,20	1	0,10	6	0,54
Інші вади ЦНС	5	0,51	8	0,80	4	0,39	12	1,19	9	0,81
Інші уроджені вади серця	5	0,51	3	0,30	6	0,59	9	0,89	12	1,08
Інші	3	0,31	11	1,11	8	0,78	10	0,99	12	1,08
Всього	62	6,35	73	7,34	75	7,34	83	8,23	112	10,07

Обговорення результатів дослідження

За період 2004-2008 рр. виявлено 405 уроджених вад розвитку у жінок, які обстежувалися у ЧОДЦ, що становить 0,004% від усіх прийнятих вагітних за даний період. Середній показник частоти УВР за період 2004-2008 роки у Чернівецькій області становив 7,87 %.

Частота УВР в Чернівецькій області представлена на рис.

За останні роки намітилася стійка тенденція до підвищення частоти УВР за рахунок покращання пренатальної діагностики за допомогою ультразвукової діагностики та переривання вагітності у ранні терміни. Не завжди вірогідною залишається діагностика малих форм вад розвитку серця та дисплазій кульшових суглобів.

Найвища частота УВР (рис.) спостерігається у Заставнівському (10,32%), м.Чернівці (10,01%)

та Вижницькому (9,01%) районах. А найменше число УВР зареєстровано у Сокирянському районі (3,8%)

Структура уроджених вад у Чернівецькій області представлена у таблиці.

Щодо структури УВР, то найбільша питома вага припадає на множинні уроджені вади розвитку — 1,08 %, на другому місці — вади, неklasифіковані в інших рубриках — 0,65 %. Як видно з таблиці у 2004 році на I місце вийшли УВР ЦНС, а саме — аненцефалія (0,92 %). Агенезія та дизгенезія нирок займає 2 місце за частотою — 0,72 %. У 2005 році на першому місці знаходили множинні уроджені вади розвитку (1,41 %), на другому — інші вади розвитку (1,11 %). У 2006 році перше місце займали множинні уроджені вади розвитку (1,76 %), друге місце припало на агенезію та дизгенезія нирок (1,08 %). Впродовж 2007 року на перше місце вийшла агенезія та дизгенезія нирок (1,29 %), на другому — інші вади ЦНС — 1,19 %. У 2008 році переважали агенезія та дизгенезія нирок — 2,07 %, на другому — інші уроджені вади серця — 1,08 %.

Таким чином, впродовж 5 років частота вад розвитку мали хвилеподібний характер як за поширеністю так і за розподілом за структурою по роках дослідження.

Висновки

Згідно статистичного аналізу, середній показник частоти УВР за 2004-2008 рр. становив 7,87 %. У загальній структурі УВР найчастіше трапляються множинні вади розвитку (1,08 %). На другому місці зареєстровано вади неklasифіковані в інших рубриках (0,65 %).

Перспектива подальших досліджень

Висока частота уроджених вади розвитку вимагає більш детального вивчення для розроблення подальших профілактичних заходів.

Література. 1. Медична генетика: підручник/ В.М. Запорожан, Ю.І. Бажора, А.В. Шевеленкова, М.М. Чеснокова. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. — 260 с. 2. Форменко Н.М. Природжена та спадково детермінована патологія у населення прикарпатського регіону: клінічно-генетична характеристика, профілактика: автореф. дис. ... канд. мед. наук 03.00.15 / Н.М. Форменко. — Львів, 2002. — 19 с. 3. Єфименко О.К. Аналіз поширеності та спектру природжених вад системи кровообігу серед новонароджених Львівської області за 1997-2006 роки / О.К. Єфименко, А.В. Самохвалов, Г.Р. Акоюн // Збірник наукових праць Асоціації акушерів-гінекологів України. — К.: Інтермед, 2008. — С. 276-279. 4. Назаренко С.А. Епігенетическая регуляція активності генів и ее еволюція / С.А. Назаренко // Проблеми вида і видообразования: матеріали 2-й міжнарод. конф. — Томск: Томск. гос. ун-т, 2002. — Т. 2. — С. 82-93. 5. Руденко І.В. Аналіз частоти народження дітей з природженими вадами розвитку у населення Одещини / І.В. Руденко // Одеський медичний журнал. — 2009. — Т. 113, №3. — С. 44-46. 6. Сорокман Т.В. Епідеміологія та шляхи профілактики вроджених вад розвитку / Т.В. Сорокман, І.В. Ластівка, С.В. Сокольник [та ін.] // Монографія. — Чернівці: БДМУ, 2010. — 272 с.

РАСПРОСТРАНЕННОСТЬ ВРОЖДЕННЫХ ПОРОКОВ РАЗВИТИЯ У ДЕТЕЙ ЧЕРНОВИЦКОЙ ОБЛАСТИ

М. А. Ризничук, В. П. Пішак

Резюме. Изучено епидемиологию врожденных пороков развития у детей Черновицкой области. Установлено, что в общей структуре врожденных пороков развития чаще встречаются множественные пороки развития (1,08 %). На втором месте зарегистрированы пороки неклассифицированные в других рубриках (0,65 %).

Ключевые слова: врожденные пороки развития, дети, эпидемиологические показатели.

PREVALENCE OF CONGENITAL MALFORMATIONS IN CHILDREN CHERNIVTSI REGION

М. А. Ryznichuk, V. P. Pishak

Abstract. Epidemiology of congenital malformations of children's development of the Chernivtsi region has been studied. It has been established that multiple malformations (1,08 %) occur more frequency in a general structure of congenital malformations of children's development. malformations, unclassified in other subject headings (0,65%), occupy the 2nd place.

Key words: congenital malformations, children, epidemiological indicators.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Clin. and experim. pathol. - 2011. - Vol.10, №1 (35). - P.140-142.

Надійшла до редакції 25.02.2011

Рецензент – проф. В. Ф. Мислицький

© М. О. Ризничук, В. П. Пішак, 2011